

Dariusz Konopko, Jan Krzysztof Kowalczyk

MATERIAŁY DO POZNANIA CHRZĄSZCZY (INSECTA: COLEOPTERA) NIEUŻYTKU MIEJSKIEGO ZNAJDUJĄCEGO SIĘ PRZY CENTRUM HANDLOWYM RIVIERA W GDYNI

Materials for the study of beetles (Insecta: Coleoptera) from an urban wasteland adjacent to the Riviera Shopping Centre in Gdynia

ABSTRAKT: W pracy przedstawiono wykaz chrząszczy występujących na nieużytku miejskim przy Centrum Handlowym Riviera w Gdyni (UTM CF44, N54.507292, E18.532712). Łącznie z tego obiektu wykazano 256 gatunków chrząszczy, w tym *Carabus coriaceus*, *Stenus flavipalpis*, *Oedemera croceicollis*, *Malvapion malvae* i *Polydrusus inustus*.

SŁOWA KLUCZOWE: Gdynia, północna Polska, chrząszcze, nieużytek miejski, wykaz gatunków

ABSTRACT: The study presents a list of beetles occurring in a fallow urban area next to the Riviera Shopping Centre in Gdynia (UTM CF44, N54.507292 E18.532712). A total of 256 species of beetles were recorded from this site, including *Carabus coriaceus*, *Stenus flavipalpis*, *Oedemera croceicollis*, *Malvapion malvae* and *Polydrusus inustus*.

KEY WORDS: Gdynia, Northern Poland, beetles, urban wasteland, species list

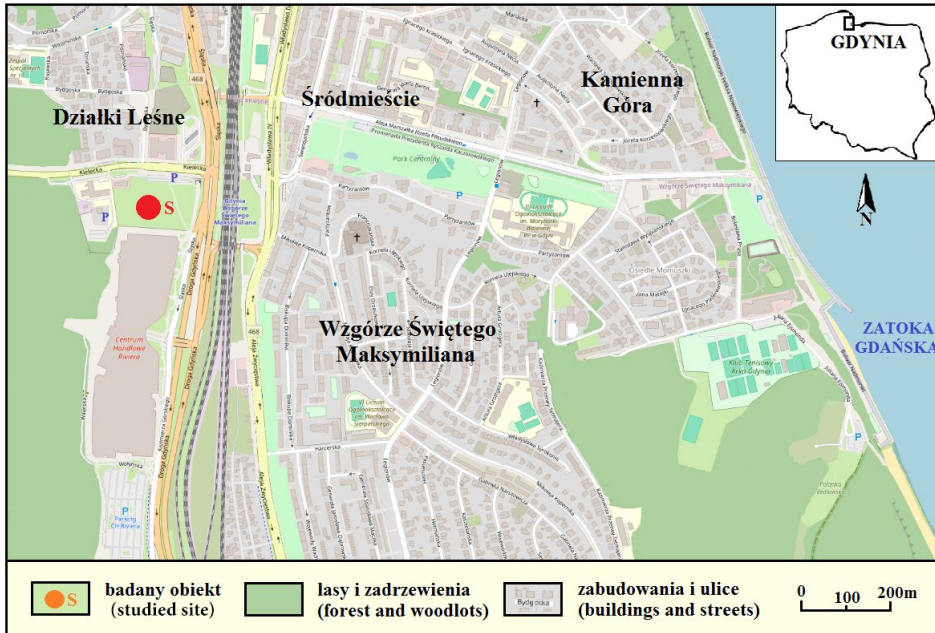
Wstęp

Opuszczone tereny zakładów przemysłowych, posesje, na których stoją ruiny domów, jak również opustoszałe ogródki działkowe i inne miejskie nieużytki można znaleźć na obszarach wielu miast. W oczach planistów i administracji publicznej nie stanowią one szczególnej wartości, by mogły konkurować z potrzebą inwestycji budowlanych. Są jednak miejscem przebywania wielu interesujących gatunków owadów (Czechowski 1982, Pabis 2010, Kowalczyk i Twered 2011, Sikora i in. 2018, Konopko i Kowalczyk 2019, Gutowski i Lasoń 2024).

Celem pracy było poznanie różnorodności gatunkowej chrząszczy występujących na nieużytku miejskim.

Teren badań

Badania prowadzono na nieużytku miejskim znajdującym się w pobliżu Centrum Handlowego Riviera (w dalszej części pracy CH Riviera) (ryc. 1). Użytek o powierzchni około 1,8 ha położony jest na stoku wzgórza o wystawie wschodniej, łagodnie opadającym w kierunku ulicy Śląskiej i Drogi Gdynskiej (fot. 1 i 2). Od zachodu graniczy on z parkingiem Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu, od północy z parkingiem przy ulicy Kieleckiej, a od południa z wyżej wymienionym centrum handlowym.

Ryc. 1. Położenie badanego obiektu na mapie.
Fig. 1. Location of the studied site on the map.

Górne partie nieużytku porośnięte są krzewami i niewysokimi drzewami typu odroślowego – wiśnią pospolitą *Prunus cerasus*, wiśnią wonną *Prunus mahaleb*, czereśnią ptasią *Prunus avium*, klonem pospolitym *Acer platanoides*, klonem jaworem *Acer pseudoplatanus*, brzozą brodawkowatą *Betula pendula*, głogiem jednoszyjkowym *Crataegus monogyna*, różą dziką *Rosa canina* i żarnowcem miotlastym *Cytisus scoparius* (fot. 3).

Co kilka lat stoki wzgórz oczyszczane są z nalotu drzew i krzewów. Ostatnio miało to miejsce jesienią 2020 r. Ścięte drzewa i gałęzie zostały rozdrobione mechanicznie rębakiem i pozostawione na miejscu do rozłożenia.

Najniższe, najbardziej nasłonecznione partie stoku, przedzielone szeroką, piaszczystą ścieżką (fot. 4) zajmuje roślinność

trawiasta z dużą domieszką roślin ruderalnych, takich jak: nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis*, ostrożeń polny *Cirsium arvense*, przymiotno białe *Erigeron annuus*, wiesiołek dwuletni *Oenothera biennis*, krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, żmijowiec zwyczajny *Echium vulgare*, nostrzyk biały *Melilotus albus*, marchew zwyczajna *Daucus carota*, bylica pospolita *Artemisia vulgaris*, dwurząd murowy *Diplotaxis muralis*, stulisz lekarski *Sysymbrium officinale* i inne (fot. 5). Ścieżka jest skrótem wykorzystywanym przez ludzi zmierzających od przystanków autobusowych przy ulicy Kieleckiej do centrum handlowego. Często stawiane są na niej samochody, kiedy brakuje miejsca na pobliskim parkingu, przez co teren wokół ścieżki zanieczyszczony jest śmieciami i olejowymi wyciekami.

Fot. 1. Nieużytek przed budową centrum handlowego, 08.2011 r. (fot. Małgorzata Zwardoń).

Photo 1. Wasteland before the construction of the shopping centre, Aug. 2011 (photo by Małgorzata Zwardoń).

Fot. 2. Widok na nieużytek z Drogi Gdynńskiej (fot. D. Konopko).

Photo 2. View of the wasteland from Droga Gdynńska (photo by D. Konopko).

Fot. 3. Zespoły zaroślowe na nieużytku (fot. D. Konopko).
Photo 3. Shrub communities on the wasteland (photo by D. Konopko).

Fot. 4. Dolna część nieużytku przedzielona piaszczystą ścieżką (fot. D. Konopko).
Photo 4. The lower part of the wasteland divided by a sandy path (photo by D. Konopko).

Fot. 5. Roślinność rzeczywista w dolnej części nieużytku (fot. D. Konopko).
Photo 5. Real vegetation in the lower part of the wasteland (photo by D. Konopko).

Materiał i metody

Badania nad chrząszczami prowadzono w latach 2023–2024. Chrząszcze łowiono metodą „na upatrzonego” oraz posługując się siatką entomologiczną. Do zbierania chrząszczy epigeicznych zastosowano pułapki ziemne Barbera bez płynu konserwującego, które opróżniano w czasie ekspozycji co drugi dzień każdego miesiąca (czerwiec, lipiec, sierpień), zmieniając co dwa tygodnie miejsce ekspozycji. Gatunki duże, których oznaczenie było możliwe metodą przyżyciową były odnotowywane w terenie i wypuszczane, a pozostałe usypiane i konserwowane do oznaczenia w 70% etanolu. W przypadku gatunków trudnych do oznaczenia kontaktowano się z poszczególnymi specjalistami wymienionymi w podziękowaniach na końcu pracy. Podział systematyczny i nazewnictwo przyjęto za Catalogue of Palaearctic Coleoptera (Löbl i Smetana 2003–2013). Preferencje siedliskowe podano na podstawie informacji z Katalogu Fauny Polski (Burakowski i in.

1979, 1987, 1990, 1992, 1993, 1995, 1997). Zebrany i oznaczony materiał znajduje się w zbiorach entomologicznych autorów artykułu.

Wyniki i dyskusja

W trakcie przeprowadzonych badań wykazano łącznie 256 gatunków chrząszczy z 30 rodzin, w tym jeden gatunek pod ochroną częściową, 3 gatunki umieszczone na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Pawłowski i in. 2000), 6 nowych dla Pobrzeża Bałtyku oraz 12 rzadziej obserwowanych (tab. 1).

Spośród 30 rodzin odnalezionych na nieużytku najliczniejszymi w gatunki okazały się: Curculionidae (59 gatunków), Carabidae (42), Apionidae (24), Chrysomelidae (18), Staphylinidae (17), Coccinellidae (15) i Cerambycidae (11). Z pozostałych rodzin złowiono od 1 do 10 gatunków.

Tab. 1. Wykaz chrząszczy na nieużytku przy CH Riviera. W nawiasie przy nazwie rodziny podano liczbę stwierdzonych gatunków. Użyte skróty: EN – zagrożone wyginięciem, LC – najmniejszej troski (dla gatunków figurujących na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce), R – chrząszcze rzadko obserwowane, (*) – chrząszcze nowe dla Pobrzeża Bałtyku.

Tab. 1. A list of beetles from the wasteland at the Riviera Shopping Centre. The number of species found is given in brackets next to the family name. The abbreviations: EN – endangered, LC – least concern (for species on the Polish Red List of Threatened Animals), R – beetles rarely observed, (*) – new for the Baltic Coast.

Takson / Taxon	Uwagi / Comments
Rodzina: Carabidae (42 gatunki)	
<i>Amara aenea</i> (De Geer, 1774)	
<i>Amara aulica</i> (Panzer, 1796)	
<i>Amara bifrons</i> (Gyllenhal, 1810)	
<i>Amara consularis</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Amara convexior</i> Stephens, 1828	
<i>Amara equestris</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Amara littorea</i> Thomson, 1857	
<i>Amara lunicollis</i> Schiödte, 1837	
<i>Amara ovata</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Anisodactylus binotatus</i> (Fabricius, 1787)	
<i>Bembidion lampros</i> (Herbst, 1784)	
<i>Bradycellus harpalinus</i> (Audinet-Serville, 1821)	R
<i>Calathus cinctus</i> Motschulsky, 1850	
<i>Calathus erratus</i> (Sahlberg, 1827)	
<i>Calathus fuscipes</i> (Goeze, 1777)	
<i>Calathus micropterus</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Carabus coriaceus</i> Linnaeus, 1761	Cz
<i>Carabus nemoralis</i> Müller, 1764	
<i>Harpalus affinis</i> (Schränk, 1781)	
<i>Harpalus anxius</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Harpalus griseus</i> (Panzer, 1796)	
<i>Harpalus latus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Harpalus luteicornis</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Harpalus pumilus</i> Sturm, 1818	
<i>Harpalus rubripes</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Harpalus rufipes</i> (De Geer, 1774)	
<i>Harpalus serripes</i> (Quensel, 1806)	
<i>Harpalus smaragdinus</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Harpalus tardus</i> (Panzer, 1796)	
<i>Loricera pilicornis</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Microlestes minutulus</i> (Goeze, 1777)	
<i>Nebria brevicollis</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Nothophilus palustris</i> (Duftschmid, 1812)	
<i>Ophonus puncticeps</i> Stephens, 1828	

<i>Ophonus puncticollis</i> (Paykull, 1798)	
<i>Panagaeus bipustulatus</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Paradromius linearis</i> (Olivier, 1795)	
<i>Poecilus lepidus</i> (Leske, 1785)	
<i>Pterostichus melanarius</i> (Illiger, 1798)	
<i>Pterostichus niger</i> (Schaller, 1783)	
<i>Syntomus foveatus</i> (Geoffroy, 1785)	
<i>Syntomus truncatellus</i> (Linnaeus, 1761)	
Rodzina: Histeridae (1 gatunek)	
<i>Margarinotus brunneus</i> (Fabricius, 1775)	
Rodzina: Silphidae (3 gatunki)	
<i>Silpha obscura</i> Linnaeus, 1758	
<i>Silpha tristis</i> Illiger, 1798	
<i>Thanatophilus sinuatus</i> (Fabricius, 1775)	
Rodzina: Staphylinidae (17 gatunków)	
<i>Aleochara bipustulata</i> (Linnaeus, 1760)	
<i>Anthobium unicolor</i> (Marsham, 1802)	R
<i>Anotylus complanatus</i> (Erichson, 1839)	
<i>Anotylus sculpturatus</i> (Gravenhorst, 1806)	
<i>Drusilla canaliculata</i> (Fabricius, 1787)	
<i>Ocypus brunnipes</i> (Fabricius, 1781)	
<i>Oxytelus laqueatus</i> (Marsham, 1802)	
<i>Quedius molochinus</i> (Gravenhorst, 1806)	
<i>Philonthus cognatus</i> Stephens, 1832	
<i>Philonthus rectangulus</i> Sharp, 1874	
<i>Scaphisoma boleti</i> Panzer, 1793	
<i>Staphylinus dimidiaticornis</i> Gemminger, 1851	
<i>Stenus ater</i> Mannerheim, 1831	
<i>Stenus clavicornis</i> (Scopoli, 1763)	
<i>Stenus flavipalpis</i> Thomson, 1860	EN
<i>Tachyporus hypnorum</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Xantholinus linearis</i> (Olivier, 1795)	
Rodzina: Geotrupidae (1 gatunek)	
<i>Trypocopris vernalis</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Scarabaeidae (10 gatunków)	
<i>Amphimallon solstitiale</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Aphodius contaminatus</i> (Herbst, 1783)	
<i>Aphodius fimetarius</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Aphodius rufipes</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Cetonia aurata</i> (Linnaeus, 1761)	
<i>Hoplia graminicola</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Onthophagus coenobita</i> (Herbst, 1783)	
<i>Oxythyrea funesta</i> (Poda, 1761)	
<i>Phyllopertha horticola</i> (Linnaeus, 1758)	

<i>Valgus hemipterus</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Buprestidae (3 gatunki)	
<i>Agrilus cuprescens</i> (Ménétries, 1832)	
<i>Agrilus sulcicollis</i> Lacordaire, 1835	
<i>Anthaxia quadripunctata</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Byrrhidae (1 gatunek)	
<i>Byrrhus pilula</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Elateridae (7 gatunków)	
<i>Agriotes lineatus</i> (Linnaeus, 1767)	
<i>Agriotes sputator</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Agrypnus murinus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Ampedus balteatus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Dalopius marginatus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Hemicrepidius niger</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Limonium minutus</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Cantharidae (4 gatunki)	
<i>Cantharis fusca</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Cantharis livida rufipes</i> Herbst, 1784	
<i>Cantharis rustica</i> (Fallén, 1807)	
<i>Rhagonycha fulva</i> (Scopoli, 1763)	
Rodzina: Dermestidae (1 gatunek)	
<i>Anthrenus verbasci</i> (Linnaeus, 1767)	
Rodzina: Cleridae (1 gatunek)	
<i>Trichodes apiarius</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Dasytidae (2 gatunki)	
<i>Dasytes plumbeus</i> (Müller, 1776)	
<i>Dolichosoma lineare</i> (Rossi, 1794)	
Rodzina: Melyridae (3 gatunki)	
<i>Axinotarsus marginalis</i> (Castelnau, 1840)	
<i>Cordylepherus viridis</i> (Fabricius, 1787)	
<i>Malachius bipustulatus</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Kateretidae (3 gatunki)	
<i>Brachypterolus pulicarius</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Brachypterus urticae</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Kateretes pedicularius</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Nitidulidae (9 gatunków)	
<i>Meligethes aeneus</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Meligethes carinulatus</i> Förster, 1849	*
<i>Meligethes difficilis</i> (Heer, 1841)	
<i>Meligethes flavimanus</i> Stephens, 1830	R
<i>Meligethes maurus</i> Sturm, 1845	
<i>Meligethes morosus</i> Erichson, 1845	
<i>Meligethes ochropus</i> Sturm, 1845	
<i>Meligethes planiusculus</i> (Heer, 1841)	R*

<i>Meligethes tristis</i> Sturm, 1845	R
Rodzina: Phalacridae (1 gatunek)	
<i>Olibrus aeneus</i> (Fabricius, 1792)	
Rodzina: Byturidae (2 gatunki)	
<i>Byturus ochraceus</i> (Scriba, 1790)	
<i>Byturus tomentosus</i> (De Geer, 1774)	
Rodzina: Coccinellidae (15 gatunków)	
<i>Adalia bipunctata</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Adalia decempunctata</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Anisosticta novemdecimpunctata</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Calvia quatuordecimguttata</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Coccinella quinquepunctata</i> Linnaeus, 1758	
<i>Coccinella septempunctata</i> Linnaeus, 1758	
<i>Harmonia axyridis</i> (Pallas, 1773)	
<i>Hippodamia variegata</i> (Goeze, 1777)	
<i>Propylea quatuordecimpunctata</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Psyllobora vigintiduopunctata</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Scymnus auritus</i> Thunberg, 1795	
<i>Scymnus frontalis</i> (Fabricius, 1787)	
<i>Scymnus rubromaculatus</i> (Goeze, 1777)	
<i>Subcoccinella vigintiquatuorpunctata</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Tytthaspis sedecimpunctata</i> (Linnaeus, 1761)	
Rodzina: Mordellidae (2 gatunki)	
<i>Mordellistena</i> sp.	
<i>Variimorda villosa</i> (Schränk von Paula, 1781)	
Rodzina: Tenebrionidae (5 gatunków)	
<i>Crypticus quisquilius</i> (Linnaeus, 1760)	
<i>Cteniopos sulphureus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Isomira thoracica</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Melanimon tibialis</i> (Fabricius, 1781)	
<i>Opatrum sabulosum</i> (Linnaeus, 1760)	
Rodzina: Oedemeridae (3 gatunki)	
<i>Oedemera croceicollis</i> Gyllenhal, 1827	EN
<i>Oedemera femorata</i> (Marsham, 1802)	
<i>Oedemera lurida</i> (Marsham, 1802)	
Rodzina: Anthicidae (1 gatunek)	
<i>Notoxus monoceros</i> (Linnaeus, 1760)	
Rodzina: Scaptiidae (3 gatunki)	
<i>Anaspis flava</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Anaspis frontalis</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Anaspis thoracica</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Cerambycidae (11 gatunków)	
<i>Alosterna tabacicolor</i> (De Geer, 1775)	
<i>Anaglyptus mysticus</i> (Linnaeus, 1758)	

<i>Anoplodera sexguttata</i> (Fabricius, 1775)	R
<i>Molorchus umbellatarum</i> (Schreber, 1759)	
<i>Pachytodes cerambyciformis</i> (Schränk, 1781)	
<i>Pogonocherus fasciculatus</i> (De Geer, 1775)	
<i>Pseudovadonia livida bicarinata</i> (Arnold, 1869)	
<i>Rutpela maculata</i> (Poda, 1761)	
<i>Stenurella bifasciata</i> (Müller, 1776)	
<i>Stenurella melanura</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Tetrops praeustus</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Chrysomelidae (18 gatunków)	
<i>Altica oleracea</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Bruchus affinis</i> Frölich, 1799	R
<i>Bruchidius villosus</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Cassida prasina</i> Illiger, 1798	
<i>Cassida rubiginosa</i> Müller, 1776	
<i>Chrysolina geminata</i> (Paykull, 1799)	
<i>Chrysolina hyperici</i> (Forster, 1771)	R*
<i>Chrysolina varians</i> (Schaller, 1783)	
<i>Cryptocephalus fulvus</i> (Goeze, 1777)	
<i>Cryptocephalus moraei</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Cryptocephalus sericeus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Galeruca tanacetii</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Gastrophysa polygoni</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Hispa atra</i> Linnaeus, 1767	
<i>Labidostomis longimana</i> (Linnaeus, 1761)	
<i>Neocrepidodera transversa</i> (Marshall, 1802)	
<i>Oulema melanopus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Phyllotreta armoraciae</i> (Koch, 1803)	
Rodzina: Anthribidae (2 gatunki)	
<i>Dissoleucas niveostris</i> (Fabricius, 1798)	
<i>Platystomos albinus</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Attelabidae (2 gatunki)	
<i>Apoderus coryli</i> (Linnaeus 1758)	
<i>Involvulus cupreus</i> (Linnaeus, 1758)	
Rodzina: Apionidae (24 gatunki)	
<i>Apion frumentarium</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Aspidapion aeneum</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Aspidapion radiolus</i> (Marshall, 1802)	
<i>Catapion seniculus</i> (Kirby, 1808)	
<i>Ceratapion onopordi</i> (Kirby, 1808)	
<i>Eutrichapion ervi</i> (Kirby, 1808)	
<i>Eutrichapion punctiger</i> (Paykull, 1792)	
<i>Eutrichapion viciae</i> (Paykull, 1800)	
<i>Exapion fuscirostre</i> (Fabricius, 1775)	

<i>Malvapion malvae</i> (Fabricius, 1775)	LC*
<i>Oxystoma craccae</i> (Linnaeus, 1767)	
<i>Perapion curtirostre</i> (Germar, 1817)	
<i>Perapion violaceum</i> (Kirby, 1808)	
<i>Protapion apricans</i> (Herbst, 1797)	
<i>Protapion filirostre</i> (Kirby, 1808)	
<i>Protapion fulvipes</i> (Fourcroy, 1785)	
<i>Protapion nigritarse</i> (Kirby, 1808)	
<i>Pseudoperapion brevirostre</i> (Herbst, 1797)	
<i>Pseudostenapion simum</i> (Germar, 1817)	
<i>Stenopterapion meliloti</i> (Kirby, 1808)	
<i>Stenopterapion tenue</i> (Kirby, 1808)	
<i>Synapion ebeninum</i> (Kirby, 1808)	
<i>Taeniapion urticarium</i> (Herbst, 1784)	
<i>Taphrotopium sulcifrons</i> (Herbst, 1797)	
Rodzina: Curculionidae (59 gatunków)	
<i>Andrion regensteinense</i> (Herbst, 1797)	R
<i>Anthonomus rubi</i> (Herbst, 1795)	
<i>Baris artemisiae</i> (Herbst, 1795)	
<i>Brachysomus echinatus</i> (Bonsdorff, 1785)	
<i>Ceutorhynchus obstructus</i> (Marsham, 1802)	
<i>Ceutorhynchus pallidactylus</i> (Marsham, 1802)	
<i>Ceutorhynchus pyrrhorhynchus</i> (Marsham, 1802)	
<i>Ceutorhynchus typhae</i> (Herbst, 1795)	
<i>Charagmus griseus</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Cleonis pigra</i> (Scopoli, 1763)	
<i>Exomias pellucidus</i> (Boheman, 1834)	
<i>Grypus equiseti</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Gymnetron rostellum</i> (Herbst, 1795)	R*
<i>Hypera miles</i> (Paykull, 1792)	
<i>Hypera nigrirostris</i> (Fabricius, 1775)	
<i>Hypera postica</i> (Gyllenhal, 1813)	
<i>Hypera venusta</i> (Fabricius, 1781)	
<i>Larinus turbinatus</i> Gyllenhal, 1836	
<i>Limobius borealis</i> (Paykull, 1792)	R
<i>Mecinus pascuorum</i> (Gyllenhal, 1813)	
<i>Microplontus rugulosus</i> (Herbst, 1795)	
<i>Mogulones abbreviatus</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Mogulones asperifoliarum</i> (Gyllenhal, 1813)	
<i>Mogulones geographicus</i> (Goeze, 1777)	
<i>Mogulones raphani</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Mononychus punctumalbum</i> (Paykull, 1792)	
<i>Nedyus quadrimaculatus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Otiorhynchus armadillo</i> (Rossi, 1792)	

<i>Otiorhynchus ligustici</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Otiorhynchus ovatus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Parethelcus pollinarius</i> (Forster, 1771)	
<i>Philopeton plagiatum</i> (Schaller, 1783)	
<i>Phyllobius argentatus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Phyllobius maculicornis</i> Germar, 1824	
<i>Phyllobius pomaceus</i> Gyllenhal, 1834	
<i>Phyllobius vespertinus</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Poecilma capucinus</i> (Beck, 1817)	
<i>Polydrusus formosus</i> (Mayer, 1779)	
<i>Polydrusus inustus</i> Germar, 1824	R*
<i>Polydrusus mollis</i> (Stroem, 1768)	
<i>Polydrusus picus</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Rhinocyllus conicus</i> (Froelich, 1792)	
<i>Rhinoncus leucostigma</i> (Marsham, 1802)	
<i>Rhinusa neta</i> (Germar, 1821)	
<i>Rhinusa tetra</i> (Fabricius, 1792)	
<i>Sibinia pellucens</i> (Scopoli, 1772)	
<i>Sitona cylindricollis</i> (Fahraeus, 1840)	
<i>Sitona hispidulus</i> (Fabricius, 1776)	
<i>Sitona humeralis</i> Stephens, 1831	
<i>Sitona lepidus</i> Gyllenhal, 1834	
<i>Sitona lineatus</i> (Linnaeus, 1758)	
<i>Sitona macularius</i> (Marsham, 1802)	
<i>Sitona sulcifrons sulcifrons</i> (Thunberg, 1798)	
<i>Sitona suturalis</i> Stephens, 1831	
<i>Trichosirocalus troglodytes</i> (Fabricius, 1787)	
<i>Tychius junceus</i> (Reich, 1797)	
<i>Tychius medicaginis</i> Brisout, 1862	
<i>Tychius meliloti</i> Stephens, 1831	
<i>Tychius picirostris</i> (Fabricius, 1787)	
RAZEM / TOTAL	256

Na szczególną uwagę zasługuje występowanie na nieużytku dwóch kserotermofilnych ryjkowców: *Malvapion malvae* i *Polydrusus inustus*. Pierwszy z nich jest szeroko rozmieszczony i pospolity w południowej Europie, natomiast w Polsce poławiany sporadycznie i znany dotąd tylko z 5 krain południowych (Burakowski i in. 1992). Jest on umieszczony na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce – kategoria LC (najmniejszej troski) (Pawłowski i in. 2000). Na badanym nieużytku obserwowano go na ślazię dzikim *Malva sylvestris*, gdzie

występował razem z *Aspidapion aeneum* i *Aspidapion radiolus*.

Drugi gatunek – *Polydrusus inustus* – rozprzestrzeniony jest głównie w Azji Środkowej, Azji Mniejszej i na Kaukazie, a na zachód sięga po Rumunię, Bułgarię i Polskę. W faunie Polski ryjkowiec ten uważany jest za element pontyjski, który szybko rozszerza swój areal ku zachodowi i północy (Burakowski i in. 1995). Poławiany jest na nasłonecznionych pobrzeżach lasu i zarośli, na krzewach i drzewach liściastych, w tym również owocowych z rodziny różowatych Rosaceae (Mazur

2001). Oba gatunki są nowymi gatunkami dla Pobrzeża Bałtyku.

Na nieużytku przy CH Riviera występowały także nieczęsto obserwowane ryjkowce: *Limobius borealis*, *Andrion regensteinese* i *Gymnetron rostellum*. *L. borealis* jest gatunkiem rozsiedlonym od krajów śródziemnomorskich po Wyspy Brytyjskie, Danię i Fennoskandię. W Polsce jest sporadycznie spotykany. Zasiedla głównie tereny otwarte, takie jak pola i łąki, żerując na różnych gatunkach bodziszek *Geranium* (Burakowski i in. 1995). Na badanym nieużytku żerował na bodziszku drobnym *Geranium pusillum*.

Andrion regensteinese zamieszkuje głównie zachodnią część Podobszaru Śródziemnomorskiego po Włochy oraz Europę Środkową. Na północ dociera do Wysp Brytyjskich i Danii. Notowano go ponadto z Finlandii i południowej Szwecji. W Polsce jest chrząszczem mało znanym. Występuje na suchych łąkach, słonecznych wzgórzach, piaszczystych pobrzeżach lasu, wydmach, wrzosowiskach i w widnych zaroślach, żyjąc na żarńcu miotlastym (Burakowski i in. 1995).

Trzeci z gatunków – *Gymnetron rostellum* – znany jest w Polsce z nielicznych stanowisk w różnych częściach kraju. Na nieużytku złowiono go na marunie bezwonnej *Tripleurospermum inodorum*, chociaż z danych literaturowych wynika, że obserwowano go na babce zwyczajnej *Plantago major* albo na przetacznikach: leśnym *Veronica officinalis*, bobowniczku *V. beccabunga* lub ożankowym *V. chamaedrys* (Burakowski i in. 1997). Jest on nowym gatunkiem dla Pobrzeża Bałtyku.

Na nieużytku obserwowano także ciepłolubną stonkę *Chrysolina hyperici* rozsiedloną od Wysp Brytyjskich, Danii i południowej Fennoskandii aż po kraje śródziemnomorskie, docierającą nawet do zachodnich wybrzeży Morza Kaspijskiego. W Polsce występuje ona w całym kraju, ale jest sporadycznie obserwowana. Można ją spotkać na pobrzeżach lasów, suchych wzgórzach i łąkach. Jako rośliny żywicielskie w literaturze podawane są dla niej różne gatunki dziurawców *Hypericum* (Burakowski i in. 1993). Na nieużytku obserwowano ją na dziurawcu zwyczajnym

Hypericum perforatum. Jest ona nowym gatunkiem dla Pobrzeża Bałtyku.

W miejscach odkrytych i mocno nasłonecznionych na nieużytku łowiono sucholubne gatunki biegaczowatych z rodzaju *Amara* i *Harpalus* oraz ciepłolubne Nitidulidae. Do rzadko obserwowanych z Carabidae należał *Bradycellus harpalinus*, a z Nitidulidae – *Melighetes tristis* i *Melighetes planiusculus*, które żerowały na żmijowcu zwyczajnym (tab. 1). *M. planiusculus* jest nowym gatunkiem dla Pobrzeża Bałtyku.

W wyższych partiach nieużytku ocienionego niewysokimi drzewami i krzewami spotykano częściej gatunki leśne niż łąkowe. Do rzadszych należały: *Carabus coriaceus* (Carabidae) – objęty w Polsce ochroną częściową (Rozporządzenie 2016), *Anthobium unicolor* – sporadycznie obserwowany przedstawiciel kusakowatych Staphylinidae, rzadka kózka *Anoplodera sexguttata* (Cerambycidae) i pojedyncze osobniki *Stenus flavipalpis* (Staphylinidae) oraz *Oedemera croceicollis* (Oedemeridae) (tab. 1). *Stenus flavipalpis* i *O. croceicollis* trafiły na nieużytek raczej przypadkowo, w ramach wiosenno-jesiennych przelotów, ponieważ oba gatunki bardziej preferują środowiska wilgotne niż suche. *S. flavipalpis* jest gatunkiem torfowiskowym (Burakowski i in. 1979), a *O. croceicollis* gatunkiem halofilnym, spotykanym najczęściej na słonawiskach nadmorskich i śródlądowych, niekiedy na niezasolonych terenach podmokłych (Burakowski i in. 1987). Oba gatunki umieszczone są na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce – kategoria EN (zagrożone wyginięciem) (Pawłowski i in. 2000). Na nieużytku przy CH Riviera *O. croceicollis* zebrano z czyścica błotnego *Stachys palustris*. Więcej osobników tej zalęszczy obserwano na rozlewisku przy Potoku Kolibkowskim w Gdyni Kolibkach, oddalonym od nieużytku o 4 km na SSW w stronę Sopotu (D. Konopko – obs. własne). Na nieużytku przy CH Riviera obserwowano dużo pojedynczych osobników różnych gatunków chrząszczy, które zalatywały tam z pobliskiego lasu lub pojawiały się w trakcie przelotów w poszukiwaniu nowych siedłisk.

Podziękowania

Dziękujemy panom: prof. dr. hab. Olegowi Aleksandrowiczowi z Zakładu Zoologii i Fizjologii Zwierząt Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku za weryfikację oznaczeń części Carabidae, prof. dr. hab. Markowi Wanatowi z Muzeum Przyrodniczego Uniwersytetu Wrocławskiego i dr. Miłoszowi Mazurowi z Instytutu Biologii Uniwersytetu Opolskiego

za weryfikację oznaczeń części Apionidae i Curculionidae. Panu dr. Tadeuszowi Wojsowi z Wydziału Leśnego Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie za pomoc w oznaczeniu części Staphylinidae. Dr. hab. inż. Karolowi Szawarynowi z Muzeum i Instytutu Zoologii PAN w Warszawie za oznaczenie części Coccinellidae i *Isomira thoracica*, a panu Andrzejowi Lasoniowi za pomoc w oznaczeniu Nitidulidae.

LITERATURA

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1979. Chrząszcze – Coleoptera, Kusakowate – Staphylinidae, część 1. Katalog Fauny Polski 23, 6: 1-310.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1987. Chrząszcze – Coleoptera, Cucujoidea, część 3. Katalog Fauny Polski 23, 14: 1-309.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Chrząszcze – Coleoptera, Stonkowate – Chrysomelidae, część 1. Katalog Fauny Polski 23, 16: 1-279.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1992. Chrząszcze – Coleoptera, Ryjkowcowate – Curculionoidea prócz Curculionidae. Katalog Fauny Polski 23, 18: 1-324.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1993. Chrząszcze – Coleoptera, Ryjkowce – Curculionidae, część 1. Katalog Fauny Polski 23, 19: 1-304.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1995. Chrząszcze – Coleoptera, Ryjkowce – Curculionidae, część 2. Katalog Fauny Polski 23, 20: 1-310.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1997. Chrząszcze – Coleoptera, Ryjkowce – Curculionidae, część 3. Katalog Fauny Polski 23, 21: 1-307.
- CZECHOWSKI W. 1982. Occurrence of carabids (Coleoptera, Carabidae) in the urban greenery of Warsaw according to the land utilization and cultivation. *Memorabilia Zoologica* 39: 3-108.
- GUTOWSKI J.M., LASOŃ A. 2024. Bioróżnorodność miasta Białegostoku. Chrząszcze Białegostoku. Prezydent miasta Białegostoku, Białystok.
- KONOPKO D., KOWALCZYK J.K. 2019. Materiały do znajomości chrząszczy siedlisk ruderalnych Gdyni. *Notatki Entomologiczne* 4, 2: 11-22.
- KOWALCZYK J.K., TWERD L. 2011. Aculeata and other interesting insect of empty land in the city of Gdynia (Poland). [W:] INDYKIEWICZ P., JERZAK L., BÖHNER J., KAVANGHT B. (red.). *Urban Fauna*. UTP, Bydgoszcz: 261-267.
- LÖBL I., SMETANA A. (red.). 2003-2013. *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*. Volume 1-8. Apollo Books, Stenstrup.
- MAZUR M. 2001. Ryjkowce kserotermiczne Polski (Coleoptera: Nemonychidae, Attelabidae, Apionidae, Curculionidae). *Studium zoogeograficzne*. Monografie Fauny Polski 22: 1-382.
- PABIS K. 2010. Rzadkie i ciekawe gatunki motyli spotykane na miejskich terenach zielonych w Łodzi. *Wszechświat* 111: 204-206.
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR M. 2002. *Coleoptera, Chrząszcze*. [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.). *Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 88-110.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016, poz. 2183).
- SIKORA A., MICHOLAŁ P., KADEJ M., SIKORA M., TARNAWSKI D. 2018. *Pszczoly w mieście*. Trzmiel Wrocławia. Stowarzyszenie Natura i Człowiek, Wrocław.

Summary

In 2023 and 2024, a field survey of beetles was carried out in an urban fallow land located next to the Riviera Shopping Centre in Gdynia, during which 256 species of beetles were caught, including: one species under partial protection (*Carabus coriaceus*), three species placed on the Polish Red List of Threatened Animals (*Stenus flavipalpis*, *Oedemera croceicollis* and *Malvapion malvae*), six species new to the Baltic Coast: *Malvapion malvae* (Apionidae), *Polydrusus inustus* and *Gymnetron rostellum* (Curculionidae), *Chrysolina hyperyci* (Chrysomelidae), *Meligethes carinulatus* and *Melighetes planiusculus* (Nitidulidae), as well as several less frequently observed species such as: *Bradycellus harpalinus* (Carabidae), *Anthobium unicolor* (Staphylinidae), *Meligethes flavimanus* and *Melighetes tristis* (Nitidulidae), *Bruchus affinis* (Chrysomelidae), *Anoplodera sexguttata* (Cerambycidae), *Andrion regensteinense* and *Limobius borealis* (Curculionidae).

Adresy autorów / Authors' addresses:

Dariusz Konopko
ul. Dedala 8/2/9
81-197 Gdynia
e-mail: darkon27@wp.pl

Jan K. Kowalczyk
ul. Matejki 13/45
81-407 Gdynia